

Kooliõpetajaid on nimetatud maasoolaks selle vaimsel juhiva rolli pärast, mida nad on omanud eesti rahva teel kultuurrahvaks. Eesti õpetajad on tugevasti olnud kutseteadlikud ja iseseisvuse ajal olid nad organiseeritud peamiselt koolitüüpide järele. Vanimaks ja suurimaks neist oli Eesti Õpetajate Liit, kuhu olid koondunud peamiselt algkooliõpetajad, keskkooli- ja gümnaasiumiõpetajad omakorda Eesti Keskkooliõpetajate Kogusse ja kutsekooliõpetajad Eesti Kutsekooliõpetajate Ühingu. Kõigil neil organisatsioonidel oli tugev side vastavate rahvusvaheliste keskorganisatsioonidega, milline side katkes aga Eesti okupeerimisega 1940, kui Eesti iseseisvus katkestati. Alles sõja lõpul, seoses põgenikevooluga läände, alustasid eesti õpetajad võõrsil nende rahvusvaheliste sidemete taastamisega. Sellest on nüüd möödunud täpselt kolmkümmend aastat, mispärast pöördume eesti õpetajate taasorganiseerimise algataja koolideinspektori magister Herman Rajamaa poole, paludes põgusalt meenutada seda aega.

Võõrsile sattunud eesti õpetajate organiseerimine Rootsis algas juba 1945.a. suvel, mil Eesti Komitee juurde Stokholmis loodi Õpetajate Sektsioon. Mõned aastad hiljem organiseeriti Eesti Gümnaasiumi Õpetajate Ühing ja 1951.a. algul Eesti Algkooliõpetajate Ühing ja Eesti Kutsekooliõpetajate Ühing. Selle järele alustati eeltöödega eesti õpetajate keskorganisatsiooni loomiseks ja 11. juunil 1951 astusid kokku nim. kolme õpetajate organisatsiooni esindajad, kes otsustasid asutada Eesti Õpetajate Keskühingu.

Ja kuidas oli rahvusvaheliste sidemete taastamisega?

1951.a. sügisel võeti Eesti Õpetajate Keskühing Õpetajate Ühingute Rahvusvahelisse Liitu (IFTA) täieõiguslikuks

liikmeks ja selle kaudu hiljem asutatud Õpetajate Keskühingute Maailmaliitu (WCOTP). Ja juba suvel 1952 võtsid Eesti Õpetajate Keskühingu täieõiguslikud esindajad osa IFTA kongressist Kopenhaagenis - sidemed õpetajaskonna rahvusvahelise foorumiga olid taastatud väljaspool kodumaad asuva eesti õpetajaskonna abil.

Eesti õpetajad läänemaailmas saavutasid sellejuures ka maadevahelise ühenduse?

Samaaegselt rahvusvaheliste ühenduste taastamisega jätkus eesti Õpetajate organiseerimine ülemaailmses ulatuses kas oma kohaliku maa keskorganisatsiooni juures (nagu Saksa-maal, Inglismaal ja Austraalias) või oma iseseisvate ühin-gute raamis (Kanadas ja USA-s). Need kõik on koondunud Eesti Õpetajate Keskühingusse.

Eesti Õpetajate Keskühing annab välja ka oma ajakirja?

Sidemepidajaks eesti õpetajate vahel üle maailma on Eesti Õpetajate Keskühingu häälekandja "Bülletään", mida on senini ilmunud 24 numbrit. See on ka ainus eesti peda-googiline ajakiri väljaspool kodumaad. Selles käsitletakse aktuaalseid probleeme eesti rahvusliku kasvatuse alal kas ülemaailmses ulatuses või eri maadel saadud kogemusi või tähelepanekuid sellel alal ja õpetajate organisatsioonide või teiste asutuste üritustest õpetajate edasiharimise või muudel aladel.

Kas on eesti õpetajate organisatsioone rahvusvahelistes organisatsioonides koheldud samaväärseina?

Seda küll. Sidemed õpetajate rahvusvaheliste keskorgani-satsioonidega on katkematult jätkunud. Kahel perioodil, kokku neli aastat, on Eesti Õpetajate Keskühingu esindajad kuulunud ka IFTA juhatusse. Õpetajate rahvusvahelised keskorganisatsioonid korraldavad oma aastakongressid ja muud üritused eri paikades üle maailma.

Ja kas on olnud võimalusi kongressidest mitmel maal osa võtta?

Kuna meil on liikmeid üle maailma, siis meie osavõtt ei ole tekitanud erilisi probleeme. Näit. 1967 toimusid IFTA